

Господин Александар Павић је свакако био у праву у својим разматрањима и упечатљивим аналогијама (*Сребреница и страсна седмица*, НСПМ, 30 март, 2010). Међутим, поткупљиви и ситни балкански фолиранти на које се та разматрања односе ипак нису заслужили да буду предмет метафизичке анализе тако високог стила. У односу на њих, и њихово упорно одбијање да "виде" све што смо им за последња два и по месеца ми подробно и убедљиво објаснили, примеренија је мисао америчког књижевника Аптона Синклера (Upton Sinclair): "It is difficult to get a man to understand something when his salary depends upon his not understanding it." На српском: „Тешко је човека убедити да нешто схвати, када његова плата зависи од тога да он то неће схватити."

Декларација (бивша „резолуција“, сасвим небитно) о Сребреници је пропала. Без обзира на апсолутну физичку, материјалну и медијску надмоћ снага које су иза ње стајале, она је прошла само танком већином која се у суштини подудара са бројем роботизираних посланика владајуће коалиције. То значи да они чак ни из свог круга инструментима који су им на располагању нису успели да намаме никога или убеде да би му било политички корисно да им се придружи. Очигледно је да је са математичком надполовичном већином од једног или два гласа владајућа коалиција могла да донесе резолуцију било какве врсте, чак и да је Земља равна а не округла. Зато, без много шире подршке та резолуција, коју су изгласали, нема никакву политички обавезујућу снагу и она је лишена моралног значаја.

Резолуција о Сребреници која је 30. марта била усвојена једноставно не испуњава додељену сврху. Она је мртворођена, и то је сада постало иреверсибилна стварност коју никакве политичке акробације више не могу да измене. Када је председник Тадић 5. јануара покренуо иницијативу, очекивање политичке номенклатуре Србије било је да ће, за недељу или највише десетак дана, задатак брзо и глатко бити извршен. Наравно да су све институционалне опције биле покривене и да се одатле није очекивало никакво противљење, као што га стварно није ни било. (Где је била Црква, да својим апостолским гласом паству узме у заштиту од етикете геноцидности? Где је било „легло великосрпске идеологије“, САНУ, да својим научним аргументима и ауторитетом оспори фалсификате који су основа овог покушаја да се наметне историјски жиг срама читавом једном народу?) Са друге стране, масовна реакција грађана јесте била једногласно негативна, али тај отпор је био углавном интуитивне природе. Грађани су препознали да нешто драстично није у реду, али они су били дезоријентисани. Њиховом инстинктивном гнушању недостајала је чињеничка и аргументована димензија. Ту празнину, и ту жеђ за чињеницама и за правом сликом, успешно је попунило и задовољило само неколико упорних и одлучних људи окупљених у Историјском пројекту Сребреница и Грађанима за

истину о Сребреници.

Без обзира на прескромне материјалне и медијске ресурсе, успех те противофанзиве превазишао је сва очекивања. Осiona номенклатура, ненавикнута на ефикасно противљење било какве врсте, лишена могућности да пред пробуђеним грађанима аргументовано оправда свој наручени и погубни наум, нашла се у шоку и два месеца је беспомоћно и ошамућено муцала.

Подразумева се да је реални однос политичких снага морао на крају формално да превагне, али не без озбиљне штете за положај и даљу перспективу тренутно надмоћније стране. Само неколико елементарних напомена.

Прво, двомесечна збуњена парализа протагониста резолуције, пропуст да одмах након прве најаве председника Тадића одлучно продуже даље и да своје огромно преимућство у ресурсима искористе да још почетком јануара наметну текст који им је – како сада од Јелка Кацина сазнајемо (*Печат*, бр. 107) – још од раније био припремљен и наложен, скупо их је коштао и тек ће их коштати. Ако је само о Сребреници и о томе шта се тамо стварно догодило реч, њихова двомесечна пасивност омогућила је провођење широке информативне делатности која је јавност у Србији (у Републици Српској то, наравно, није ни потребно) адекватно и мултимедијски обавестила о правој природи тих догађаја. Традиционално апатични грађани су се ускомешали и почели су да реагују и да постављају питања. Дух је сада пуштен из боце и он се више никаквим средствима у њу не може вратити. Да номенклатура није направила ову глупост, широки слојеви јавности би свакако и даље гунђали и са гнушањем би одбацивали несувислу причу о Сребреници и етикету геноцидности која се преко ње целом народу покушава наметнути. Али с обзиром на генерално слабу обавештеност, што је последица вишегодишњег медијског мрака, и широко распрострањено незнање о специфичним чињеницама догађаја везаних за Сребреницу, упорним понављањем исте приче – и још са додатним” „ауторитетом скупштинске одлуке – одређени број људи би се временом поколебао и можда би на крају резигнирано ипак усвојио неки облик пропагандне верзије. То је сада дефинитивно постало немогуће. На располагању ”обичних” људи, које нико ни за шта није питао, сада се налази превише чињеница и аргумената који ту причу неповратно компромитују.

Друго, резолуција о Сребреници само условно има политичку функцију. Њена права сврха је „едукативна.” Она је у првом реду била замишљена, и то са „геноцидом” као неопходним саставним делом и нормативним стожером, да буде кључна полуга у операцији масовног преваспитавања Србије и мењања идентитета њеног народа.

Арогантна интервенција Ненада Чанка током скупштинске дискусије, где је он ту стратешку намеру открио и недвосмислено истакао у функцији планиране „денацификације” Србије, управо на то указује.

Ова замисао је сада пропала. Плебисцитарно одбацивање резолуције, које је у почетку било само емотивно и интуитивно, па се самим тим под налетима увежбане пропаганде могло и поколебати, комбинацијом наше успешне информативне акције и сметености номенклатуре претворило се у аргументован и чињенички утемељен став најширих слојева.

Треће, својом неспретношћу по овом питању, номенклатура је неинтелигентно дозволила откривање *urbi et orbi* зјапеће провалије која је дели од популуса. Ако је то донедавно било предмет основане сумње, сада је постало јасно: представничке установе су затворени, аутистички, клуб који не представља никога; кловновска извршна власт нема аутономију да самостално поступа ни по једном битном питању; легитимитет њихових аката је у дубокој кризи. Ако су запали у ситуацију да на свом терену не могу ни да усвоје текст резолуције о Сребреници, који би у потпуности задовољио критеријуме њихових спонзора, и да то учине на политички кредибилан начин, то значи да је њихова криза заиста акутна.

Четврто, наравно да перфидне заобилазнице, као што је позивање на оно што је наводно „утврђено пресудом Међународног суда правде,” не остављају место за сумњу о чему се у декларацији ради и на шта се циља. Али чињеница стоји да речи која почиње са словом „г” у тексту нема, а да је наређење гласило да та реч тамо мора да буде. Резолуције Европског парламента и свих осталих клијентских режима ту реч садрже, и она заправо и јесте поента свега овога. У једном кратком периоду, на почетку ове двоипомесечне драме, српска номенклатура могла је солидно да одради свој задатак, и да кроз Скупштину формализује онакву редакцију текста каква јој је била наложена, и то уз сношљиву политичку штету. Када су је живци издали, и када је почела да одуговлачи и прави погрешне прорачуне, она је противницима допустила да се приберу, а грађанима да се информишу. На тај начин, омогућила је стварање критичне масе која је блокирала спровођење замишљеног плана у његовом идеалном облику. На полагању рачуна, *il capo di tut*

ti

capì

неће показати много разумевања својим некомпетентним локалним пионима.

Најзад, пето, и оно што је можда најважније. На почетку информативне акције

Дан после: Свођење рачуна

Пише: Стефан Каргановић
петак, 16 април 2010 17:14

Историјског Пројекта Сребреница и Грађана за истину – а то је било апсолутно највише што смо ми могли да предузмемо, зато што поред моралне одлучности ми нисмо располагали ни са једним другим ресурсом – скоро сви су нам говорили, руковођени дефетистичким српским рефлексом, да „од тог посла нема ништа.“ Исход сучељавања у вези са резолуцијом показао је у коликој мери та школа мишљења није у праву. У свакој ситуацији, када унапред станемо на становиште да у неком покушају не можемо успети, и зато не покушамо ништа, неуспех је загарантован. Увек када се ангажујемо и нешто предузмемо, ми имамо реалну шансу да делимично или у потпуности остваримо свој циљ или бар битно утичемо на резултат. Да је то тачно, ово драгоцено политичко искуство, које се завршило неславним моралним крахом сребреничке резолуције и њених промотера, служи као необориви доказ.

Политика је уметност могућег. Исход који смо остварили, у оквирима могућег, представља велику победу за огромну већину грађана Србије који су по овом питању заузели чврст и јасан став. Они који су требало, добили су поруку.

(У нешто скраћеном облику овај текст је био објављен у Печату, бр. 108.)

Стефан Каргановић је председник невладине организације Историјски Пројекат Сребреница (<http://www.srebrenica-project.com/>) и, са Александром Павићем, покретач Грађана за истину о Сребреници (<http://inicijativagis.wordpress.com/>).